

Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ - TESTRÖL ÉS LÉLEKRÖL

Σκηνοθεσία - Σενάριο: Ildiko Enyedi

Ηθοποιοί: Géza Morcsányi, Alexandra Borbély, Zoltán Schneider, Ervin Nagy, Tamás Jordán, Zsuzsa Járó, Réka Tenki, Júlia Nyakó, Itala Békés.

Φωτογραφία: Máté Herbai

Μοντάζ: Károly Szalai

Μουσική: Adam Balazs

Κοστούμια: Judit Sinkovics

Χώρα: Ουγγαρία (Εγχρωμη)

Διάρκεια: 116΄

Πρώτη προβολή: 6.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 8.15 μ.μ.

Τρίτη προβολή: 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις:

- Berlin International Film Festival 2017 : 4 Βραβεία στην Ildiko Enyedi : Βραβείο FIPRESCI, Βραβείο Golden Berlin Bear για Καλύτερη Ταινία, Βραβείο Οικουμενικής Επιτροπής και Βραβείο Reader Jury of the "Berliner Morgenpost".

- Sydney Film Festival 2017 : Βραβείο Καλύτερη Ταινίας στην Ildiko Enyedi.

- Πολλές Υποψηφιότητες.

Ο οικονομικός διευθυντής και η υπεύθυνη ποιοτικού ελέγχου ενός εργοστασίου παραγωγής βόειου κρέατος διαπιστώνουν πως κάθε βράδυ μοιράζονται ακριβώς το ίδιο όνειρο.

Χρυσή Άρκτος και βραβείο κριτικών στο Φεστιβάλ Βερολίνου για μια ανορθόδοξη όσο και ρομαντική ερωτική ιστορία γεμάτη κομπόχτα, λυρισμό και ελκρινή συγκίνηση.

Μια ταινία που αποδεικνύει πως ο κινηματογράφος γίνεται από το υλικό απ' το οποίο είναι φτιαγμένα τα όνειρα. Η ταινία που κέρδισε τη Χρυσή Άρκτο στη Berlinale 2017 και άνοιξε την αυλαία του 58^{ου} Φεστι-

βάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, αφηγείται μια αλλόκοτη ιστορία αγάπης.

Berlinale 2017: Στο «On Body and Soul», όλος ο ρομαντισμός χωρά σ' ένα σφαγείο. Η ταινία είναι ένα εκκεντρικό love story, ρομαντικό μέχρι θανάτου (αλλά και ζωής).

Μια ιδιοσυγκασική ερωτική ιστορία, γεμάτη λυρισμό και χιούμορ, μακριά από κοινωνικές συμβάσεις. Εντυπωσιάζει με την τρυφερότητα και την αμεσότητα του στυλ της που αφορά στη χαρά της ζωής και του έρωτα.

Γεννιέται ο έρωτας σε ένα σφαγείο; Ναι, στο παράδοξο, ρομαντικό «Η ψυχή και το σώμα / On Body and Soul» (2017), την ταινία έναρξης του φετινού φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Ζωώδες και ανθρώπινο, ομορφιά και γκροτέσκ δημιουργούν ένα ατμοσφαιρικό παραμύθι με ελάφια και δυο μοναχικές ψυχές που συναντιούνται κάθε βράδυ κυριολεκτικά στα όνειρά τους. Μια απρόβλεπτη ερωτική ιστορία που αιχμαλωτίζει τις αισθήσεις, μια κινηματογραφική εμπειρία που συνεχίζεται ακόμη κι όταν έχουν πέσει οι τίτλοι τέλους.

Με την **καθηλωτική ιστορία αγάπης** "Η ψυχή και το σώμα" της Ίλντικο Ενιέντι, που κέρδισε τη Χρυσή Άρκτο του φετινού Φεστιβάλ Βερολίνου άνοιξε η αυλαία στις 2 Νοεμβρίου 2017 στο Ολύμπιον, το 58ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Κληθήκαμε να παρασυρθούμε από το ονειρικό, σουρεαλιστικό, εκρηκτικό σινεμά της πολυβραβευμένης Ουγγαρέζας Ίλντικο Ενιέντι μέσα από ένα αφιέρωμα το οποίο παρουσίασε η ίδια στο κοινό της Θεσσαλονίκης. Στο Φεστιβάλ αποθεώθηκε ακόμη μια τολμηρή γυναίκα δημιουργός. «Ίσως αυτή είναι η πιο υπέροχη ανθρώπινη εμπειρία: το να νιώθεις ότι σε καταλαβαίνουν οι άλλοι. Ότι είσαι μέρος της ανθρωπότητας, ότι δεν είσαι μόνος». Όνειρα, μύθοι και θρύλοι συναντούν το σήμερα σε ιστορίες αναπάντεχες, συχνά σουρεαλιστικές και ταυτόχρονα καθημερινές. Με αυτά τα υλικά, η Ενιέντι, χτίζει έναν κόσμο ευαίσθητο κι αιγιματικό που συνεταίρνει

το θεατή και τον ακολουθεί για καιρό. Είναι από τις πιο δυνατές γυναικείες φωνές του σύγχρονου ευρωπαϊκού σινεμά, διαγράφοντας μια συναρπαστική πορεία από την avant-garde καλλιτεχνική σκηνή του '70, στα κορυφαία φεστιβάλ του κόσμου.

Το «On Body and Soul», η νέα ταινία της Ιλντικο Ενιέντι από την Ουγγαρία, φέτος βραβευμένη με το Μέγιστο Βραβείο στο Διαγωνιστικό Τμήμα της Berlinale, είναι από την αρχή και από πρόθεση αλλόκοτη. Οι κεντρικοί ήρωες μοιάζουν να είναι ένα ζευγάρι ελαφιών στο χιονισμένο δάσος: εκείνος προστατευτικός, εκείνη διστακτική, μαζί σε τέλεια, σιωπηλή αρμονία. Η αντιπαράθεση με το σφαγείο μεγάλων ζώων στη Βουδαπέστη δεν είναι επιτηδευμένη. Μετά τα παραμυθένια πλάνα στη φύση, τα ζώα που μπαίνουν στο σφαγείο ως στριμωγμένες αγελάδες και βγαίνουν ως κομμάτια κρέας προς κατανάλωση έχει κάτι το απλό, ρεαλιστικό, σκληρό μεν, αλλά χωρίς την παραμικρή διάθεση εντυπωσιασμού, πάθους ή εκμετάλλευσης. Δυο πλάνα, δυο όψεις: η φυσική και η τεχνολογική. Μαζί, οι άνθρωποι.

Αλλά και οι δύο «άλλοι» ήρωες της ταινίας είναι κι αυτοί παράξενοι. Ο Έντρε, ο οικονομικός διευθυντής του σφαγείου που δε βγαίνει ποτέ από το γραφείο του, είναι ένας όμορφος, μεγαλούτσικος άντρας, με λαμπρό βλέμμα, κατεστραμμένο ηθικό κι ένα παράλυτο χέρι. Η Μαρία έρχεται ως επισκέπτρια ελεγκτής στο εργοστάσιο κι είναι τακτική, πεντακάθαρη, μιλά μόνο συγκεκριμένα, με ακρίβεια, δεν της αρέσει οτιδήποτε απρόβλεπτο κι είναι φανερά πάνω της τα σημάδια του αυτισμού. Όταν ο Έντρε κοιμάται, ονειρεύεται δυο ελάφια στο δάσος. Όταν κοιμάται η Μαρία, βλέπει τα ίδια ελάφια, στην ίδια καθημερινή περιπέτεια. Πόσο πιθανό είναι ο Έντρε κι η Μαρία να είναι φτιαγμένοι ο ένας για τον άλλο; Πόσο πιθανό είναι οτιδήποτε στη ζωή να έχει την ιδανική έκβαση; Ρωτήστε τον εαυτό σας. Ρωτήστε και τις αγελάδες και τα ελάφια.

Η Ενιέντι τολμά να κάνει μια ταινία που παρουσιάζει σε «διπλοτυπία» το σώμα και το πνεύμα, τη λογική και το συναίσθημα και κοιτάζει να δει αν κάπου συμπίπτουν. Αυτό το κάνει εναλλάσσοντας εικόνες της αγνότητας του ανέννητου δάσους, βγαλμένες από παιδικό παραμύθι. Και εικόνες της σύγχρονης βιομηχανίας (του κρέατος, ναι), βγαλμένες από κανέναν εφιάλτη, μόνο από ένα σύνολο κανόνων και εργατών. Όπως παρατηρεί από πολύ κοντά τα ελάφια της, προσεκτικά για να μην τα τρομάξει, άλλο τόσο πλησιάζει τους ανθρώπους - ήρωές της, που είναι ήδη τρομαγμένοι από την εμπειρία της ζωής. Όπως κοιτάζει με διάχυτο φως τη διαδικασία της σφαγής («κάποια ζώα βλάφηκαν στη διάρκεια αυτής της ταινίας, αλλά όχι λόγω αυτής της ταινίας», σημειώνουν κλείνοντας το μάτι οι τίτλοι τέλους), άλλο τόσο κατάματα κοιτάζει τη σκοτεινή ανθρώπινη πλευρά, το τραύμα, την αδυναμία, τον πόνο, ψυχικό ή σωματικό.

Όμως η ταινία της, παρότι στην καρδιά της κρύβει τις πιο σκοτεινές επιταγές του ρομαντισμού ενός παραμυθιού των αδελφών Γκριμ, ξεδίνει με χιούμορ, με μια κωμική αδεξιότητα που διευκολύνει τις ισορροπίες. Καθώς ο Έντρε και η Μαρία δεν μπορούν να αγχηθούν, ή να τολμήσουν να εξερευνήσουν ο ένας τον άλλο στην «κανονική» ζωή, παρά μόνο στα όνειρά τους, επισκέπτονται την καθημερινότητα με μια εκκεντρικότητα που ξεβάφει χαριτωμένα πάνω στην ταινία. Ένα τόσο εγκεφαλικά και απαιτητικό στοίχημα δύσκολα διατηρεί τη σοφία του σ' όλη τη διάρκεια του: η ταινία ξεχειλίζει σ' ένα side story έρευνας των υπαλλήλων του σφαγείου, με την επίσκεψη μιας ψυχιάτρου, αλλά και σε μια make-over διαδικασία της Μαρίας, που φλυαρούν κι αποδυναμώνουν την πρωτοτυπία του φιλμ.

Ακόμα κι έτσι, όμως, το «On Body and Soul» είναι μια ταινία γεμάτη αγάπη για την αδυναμία, γεμάτη ελπίδα για τις απροσδόκητες ερωτικές ιστορίες, γεμάτη πραγματισμό για τις σκιές της ζωής - τόσο όμορφη και ρομαντική που της επιτρέπονται και τα παραστρατήματα. Ειδικά όταν

συνοδεύονται από Laura Marling, σε φορητό cd player, και μια ήρεμη, ευθεία ματιά στον καθρέφτη.

ΛΗΔΑ ΓΑΛΑΝΟΥ

Όλα ξεκινούν από μια γαλήνια σκηνή όπου ένα θηλυκό κι ένα αρσενικό ελάφι κινούνται μαζί αργά σε ένα σιωπηλό και χιονισμένο τοπίο. Ακολουθεί ένα μικρό ρεαλιστικό σοκ, καθώς η μεταφορά μας σε ένα εργοστάσιο παραγωγής κρέατος μας κάνει μάρτυρες της μετατροπής των άτυχων βοοειδών σε γδαρμένα σφάγια εντός ελαχίστου χρόνου. Η πρώτη είναι μια ονειρική σκάνς, ενώ η δεύτερη αφορά την καθημερινότητα ενός αποστειρωμένου χώρου στον οποίο εργάζονται ο Έντρε και η Μαρία. Αυτός είναι οικονομικός διευθυντής, του οποίου το αριστερό χέρι είναι παράλυτο, ενώ εκείνη είναι η καινούργια υπεύθυνη του ποιοτικού ελέγχου, μια όμορφη με εσωστρεφής γυναίκα με σύνδρομο Άσπεργκερ.

Όπως δηλώνει και ο τίτλος της, η «Ψυχή και το Σώμα» αντιπαράθεσι «αντίθετες» μεταξύ τους έννοιες (άντρας - γυναίκα, ελεύθερα ελάφια - φυλακισμένες αγελάδες, όνειρο - πραγματικότητα, σωματική - ψυχική αναπηρία), αναζητώντας την πιθανή σύνδεσή τους, η οποία αρχικά μοιάζει από εξαιρετικά δύσκολη έως αδύνατη. Και αυτό διότι ό,τι περιβάλλει τους ήρωες λειτουργεί ως περιορισμός (εξαιρετική χρήση των ψυχαναλυτικών συμβόλων) σε μια μοναχική ή αλλοτριωμένη ρουτίνα από την οποία δεν μπορούν να διαφύγουν.

Ο Έντρε κοιμάται, ξυπνάει, τρώει μόνος και ακόμη κι όταν κάνει ένα βράδυ έρωτα με μια συνάδελφό του, της ζητά να επιστρέψει στο σπίτι της για να μείνει μόνος. Η Μαρία κινείται σαν ρομπότ και δεν μιλάει σε κανέναν στη δουλειά. Επισκέπτεται έναν ψυχίατρο, ο οποίος μάταια προσπαθεί να την πείσει να μη φοβάται την επαφή, κυριολεκτικά και μεταφορικά, με τους άλλους ανθρώπους. Αυτό όμως που εντελώς απρόσμενα θα φέρει τους δύο αντικοινωνικούς χαρακτήρες κοντά είναι τα κοινά όνειρα που βλέπουν κάθε βράδυ. Κάτι το οποίο η (επιστημονική) λογική αδυνατεί να καταλάβει, λειτουργώντας και αυτή σαν άλλο ένα εμπόδιο: η ψυχολόγος που παίρνει συνεντεύξεις από το προσωπικό του εργοστασίου και ανακαλύπτει πρώτη αυτήν τη σύμπτωση θεωρεί πως πρόκειται για κακόγουστο αστέιο απέναντί της.

Περνώντας με αριστοτεχνικούς ελιγμούς από την κωμωδία στο δράμα στην ίδια σκηνή και με εικαστική ψυχρότητα η οποία αναδεικνύει μέσα από τους φωτισμούς (σκοτεινά εσωτερικά σπιτιών - φωτεινοί χώροι εργοστασίου) και τα καθαρίσματα την αδυναμία ανθρώπινης επικοινωνίας, η Ενιέντι συνθέτει ένα πολυεπίπεδο αμύχανο, συναίσθημα-παγωμένο σύμπαν, το οποίο αναζητά διαφυγή σε μια ονειρική πραγματικότητα (θεματική που κυκλοφορεί σχεδόν σε όλες τις ταινίες της). Η αριστουργηματική σκηνή στην μπανιέρα, τρομακτική, σπαρακτική και ταυτόχρονα σαρκαστική, υποδεικνύει πόσο επώδυνα λυτρωτική είναι η απόδραση μέχρις εκεί, κορύφωση μιας συναρπαστικής κινηματογραφικής διαδρομής που ξεγεννά από το φτηνότερο ρεαλισμό τις ποιητικότερες ιδέες και απέσπασε τη Χρυσή Αρκτο και το βραβείο κριτικών στο πρόσφατο Φεστιβάλ Βερολίνου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

ΙΛΔΙΚΟ ΕΝΥΕΔΙ

Σκηνοθέτης και Σεναριογράφος, γεννήθηκε στις 15 Νοεμβρίου 1955 στη Βουδαπέστη, Ουγγαρία.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ:

2017 Testről és lélekről, 2012-2014 Terápia (TV Series, 37 episodes), 2008 Elő szerelem (Short), 2004 Európából Európába (Documentary short), 1999 Simon mágus, 1997 Tamás és Juli, 1995 A Gyár, 1994 Bűnös vadász, 1989 Az én XX. századom, 1985 Vakond, 1979 Flirt: Hipnózis (Short).